

Virring Kirke Runesten

Viking Age

Runic stones

Runic stones

En flot tekst ud mod p.-pladsen byder velkommen til Virring Kirke.

INDLEDNING TIL DE DANSKE RUNESTEN:

Runesten – Telegrammer fra fortiden

Runesten – de ældste magiske, rørende og betagende meddelelser vi har i skriftlig form, taler til os i telegramform fra en fjern fortid med fortællinger indhugget i sten. De står endnu spredt i det danske landskab og rigtigt afkodet giver de indblik i livet for mere end tusind år siden med store bedrifter, forfald, svig og død og med både helte og skurke. Runestenene, med deres evigt varende sætninger, er fra en tid hvor nutidens samfundssystem blev grundlagt og løfter lidt af sløret for, hvor vi kommer fra og fungerer som et spejl for nutiden.

Fra det gamle danske land – altså nutidens Danmark. Skåne og Slesvig – kender vi til omkring 260 runesten. De udgør dog blot en lille del af det oprindelige og ukendte antal. De første runesten blev rejst i begyndelsen af vikingetiden omkring år 700, men langt de fleste stammer fra vikingetidens slutning ca. år 975-1025 efter kristendommens indførelse.

De fleste runesten er ligesom stenalderens stendysser nu forsvundet. I det, med undtagelse af Bornholm, bjergfattige danske landskab, har store sten altid været et eftertragtet byggemateriale. Mange runesten forsvandt derfor og blev for eksempel blev genanvendt ved opførelsen af landets mere end 1.500 stenbyggede kirker fra 1100-tallet og indtil reformationen 1536, eller slået til skærver i forbindelse med for eksempel vej- og broanlæg og senere jernbaner.

Kun enkelte af de danske runesten står i dag på deres oprindelige plads i det åbne land. Runestenene blev rejst ved samfundets samlingssteder f.eks. gravhøje, broer, veje og overgangssteder i landskabet, hvor de med sikkerhed blev set og måske også opsøgt for at mindes den afdøde, der som regel, sammen med runestensfabrikanten, nævnes med navn i runeteksten.

I dag står runestenenes tekster blot indhugget i stenens overflade og sammen med senere forvitring og anden påvirkning af stenens overflade, kan runerne ofte være svære at se og afkode. I vikingetiden stod runerne nok tydeligt frem. Flere runesten har vist spor fra en nu for længst forsvunden opmaling med for eksempel klare okkergule og røde jordfarver, som gav liv til både tekst og inskriptioner.

Bevaring og fredning.

Runestene blev først beskyttet gennem fredning med Naturfredningsloven i 1937 og kun et fåtal står stadig nær eller på deres oprindelige placering. Fra midten af 1800-tallet fik runestenene interesse som nationale monumenter og suppleret med nationalromantiske forestillinger, blev de fleste tilbageværende runesten flyttet til beskyttet område ved landets kirker og herregårde og museer. Flere runesten fra landskabet formodes også at være flyttet til kirker allerede i vikingetiden – måske i et forsøg på af kristne de gamle hedenske sten og grave, hvor de ofte stod.

Østjysk centrum for runesten.

Østjylland er et område med flest kendte runesten i Danmark. Fra området mellem Århus-Viborg-Hobro og Randers og ud på Djursland kendes omkring 50 runesten, hvoraf 9 nu er forsvundet af mange forskellige årsager – for eksempel Københavns brand i 1728. Nuværende Randers Kommune er med det Kronjyske område yderst godt repræsenteret med kendskab til hele 23 runesten, hvoraf 4 er forsvundet. Med fund af 6 runesten står Langå sogn særligt frem, som det mest runestensrige sogn i Danmark, men kun 2 heraf er bevaret: en ved [Langå kirke](#) og en udstillet på Museum Østjylland i Randers. 12 yderligere runesten kan stadig opleves ved og i 8 forskellige kirker i Randers Kommune og disse er omtalt her på fortidsmindeguiden.

Nordens ældste skriftsprog.

At riste (skrive) eller læse runer var sikkert kun behersket af ganske få i jernalder og vikingetid. Forud lå årtusinders dybe traditioner for mundtlig overlevering og fortælling og med dette første nordiske skriftsprog grundlagdes den virkelighed, vi i dag omgiver os med i al selvfølgelighed både trykt og digitalt.

Runer er nordens ældste skriftsprog og fungerede som et nordisk sidestykke til det latinske alfabet fra omkring år 200 e.Kr. Først sent i middelalderen i 1400-tallet vandt det latinske alfabet indpas i Norden. Runer blev ikke bare indhugget ("ristet") på runesten. Fra arkæologiske udgravninger, hvor organisk materiale er bevaret, kendes talrige såkaldte "runepinde" og "runestave" med forskellige indskrifter om varer, aftaler eller regler – og selv kærlighedsbreve blev forfattet med runer.

Vikingetidens runealfabet, det såkaldte "Futhark" med i alt 16 tegn, har sit navn efter alfabetets første 6 tegn. Det afløste i vikingetiden jernalderens ældre 24 tegns runealfabet. I løbet af middelalderen udviklede runealfabetet sig igen til at omfatte 32 tegn. I vikingetidens runealfabet benyttedes flere runer om mere end én betydning/bogstav og udvidede derved mulighederne i det snævre 16 tegns alfabet.

Virring runestenen. Foto: Roberto Fortuna, Nationalmuseet.

Runestenes tekst i såkaldt "parallelordning" (parallelle lodrette linjer) og læst fra nederste venstre hjørne og opover og videre mod højre siger oversat til henholdsvis olddansk og nudansk:

"Gē[R]mundr(?) ... [su]n gærði minni [p]ø æft Sassur. Star rēsþi stēn æft dōðan".

"Germund gjorde disse minder efter Sasser. Star rejste stenen efter den døde"

og på stenes top:

" Þōrr vīgi þessi kumbl."

"Tor vie disse kumler"

Runeteksten på toppen af Virring runestenen. Foto: Roberto Fortuna, Nationalmuseet.

Helt klassisk for de danske runesten nævner og hylder stenen altså tre personer: "Star" som rejste sten til minde om "Sasser" og "Germund", som indhuggede runerne i stenen. Runestenens tekst havde til formål, varigt at mindes og hylde den afdøde Sasser og varigt fremhæve Germund og Star – hvoraf sidstnævnte kan formodes at være i familie med afdøde. Slægtskab og familiære relationer var som nævnt ovenfor et af de bærende elementer i vikingetiden.

Navnet "Sasser" (en variant af "Asser") går også igen på fem danske runesten samt to svenske runesten – se også Fjenneslev-stenen ([LINK](#)).

Bemærk også størrelsesforskellen i runeteksten på stenens højre og venstre side, som antyder et lidt dårligt layout fra Germunds side. Den mindre tekst i højre side viser, at han vist var ved at løbe tør for plads.

Værneformlen på stenens top antyder en relativ tidlig datering af runeteksten til år 900-960 – altså samtidig med "Danmarks "dåbsattest" på den store runesten fra Jelling - og skulle som navnet siger beskytte stenen mod ødelæggelse i al fremtid.

Lignende værneformler findes kun på to andre danske runesten: Sønner Kirkeby-stenen på Falster og Glavendrup-stenen, som findes på sin oprindelige plads i den store, stensatte "skibssætning" (spidsoval stensat grav) på Nordfyn.

Tidligere har flere forskere påpeget at værneformlen skulle datere stenen til efter kristendommens indførelse og dermed vise et fortsat hensyn og stillingtagen til de gamle hedenske guder, men dette understøttes ikke af runeteksten og stenen som helhed.

Ordet "kumler" har en flertydig betydning. Tegn, mindesmærke, gravhøj eller stensætning er de almindeligste betydninger og giver måske en henvisning til runestenens oprindelige placering.

Under alle omstændigheder er stenens nuværende placering ved Virring Kirke næppe den oprindelige og det kan formodes, at runestenen måske har stået ved en nærliggende gravhøj, hvor Sasser blev gravsat.

På plateauet mod nord Indenfor 1 km afstand fra kirken og syd for Grenåvej kendes spor efter ikke mindre end 22 gravhøje, hvoraf kun en enkelt "Ebbeshøj" er bevaret til i dag, så også dette faktum understøtter områdets vigtighed i oldtiden.

Virring Kirke hører til blandt de ældste landsbykirker vi har i Danmark. Sammen med [Elmelunde](#) på Møn, Hammer kirke på Sjælland og Asferg Kirke nord for Randers, menes kirken at være opført allerede omkring år 1070.

Kirken ligger også fantastisk i landskabet på toppen af den gamle kystskrænt mod stenalderens sidefjord fra Kolindsund – nu Fløjstrup Kær med Alling Å – som strækker sig mod vest fra det gamle sund ved Auning og helt indtil Mosekær og Hamlets Grav (LINK). Et område som sikkert helt op til vikingetiden var sejlbart. Utallige bopladser i området viser at det altid har været et attraktivt område. Særligt de nyere udgravninger af Stavnsager-bopladsen ved Mosekær, som har fantastiske fund fra jernalderen, skal i denne sammenhæng fremhæves. Under et besøg er det også oplagt at aflægge et visit ved [Sjelbro-stenen](#) , [Hamlets Grav](#) samt runestenen i Øster Alling Kirke på den modsatte side af stenalderfjorden 5 km sydvest for Virring.

På Nationalmuseets hjemmeside kan du finde meget mere om de spændende runesten og runeskriften: [KLIK HER](#).

Herunder kan du møde Lisbeth Imer fra Nationalmuseet, som fortæller om de danske runesten.

<https://www.youtube.com/embed/sOaIYLPdiH0>

<https://www.youtube.com/embed/vGZhHzDwNj8>

Fra kirkens smukke kirkegård.

Virring-runestenen i kirkens våbenhus har en fortid som tærskelsten i kirken, hvor den fandtes i 1865.

Runer på stenens kant nær toppen.

Runesten og gamle ligsten i kirkens våbenhus..

Access

Adresse:

Virring Kirke, Drageshøjvej 6, Virring, 8900 Randers.

Koordinater:

56.434569, 10.246443

KRAK-Kort:

<https://map.krak.dk/m/4e1Dp>

Kørselsvejledning

- Fra Grenåvej ved Langkastrup, ca. 13 km vest for Randers, drejes der mod syd ad Virringvej eller Ebbeshøjvej mod Virring.
Virring Kirke ligger let synlig ved ankomsten til byen med tilkørsel til P-plads fra bivejen Virringmark lige nord for byen.
- Parkering ved Kirketoften vest for kirken frabedes.
- Kirken er normalt åben i dagtimerne, når graver arbejder på kirkegården.
For aftale om åbning kontakt graver Heine Smidt på tlf. 40 17 52 35 / hesm@km.dk
<https://www.defiresogne.dk/virring-kirke-kirkegaard>

Faciliteter

- Offentlig P-plads nord for kirken
- Offentligt toilet ved kirken

Practical Information

ADDRESS	OWNERSHIP
8900 Randers, Central Jutland	State-owned
GPS	UTM
56.434610, 10.246500	E576861 N6255144

© 2026 Joomla!konsulentent • fortidsmindeguidе.dk